

Asia: VN/22704/2021

Lausuntopyyntö työryhmän luonnoksesta kansalliseksi ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelmaksi 2030 (KISS2030)

Lausunnonantajan lausunto

- 1. Onko ehdotettu kansallinen ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelma 2030 tasapainoinen, eli onko kaikki tarvittavat näkökohdat huomioitu?**

Elintarviketeollisuusliitto (ETL) kiittää maa- ja metsätalousministeriötä mahdollisuudesta lausua kansallisen ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelman luonnoksesta.

Ilmastonmuutoksen hillintään tähtäävät politiikkatoimet sekä markkinoilla tapahtuvat muutokset vaikuttavat suoraan elintarvikealan yritysten toimintaympäristöön. ETL pitää kannatettavana, että kansallisessa ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelmassa pyritään luomaan yrityksille vakaata ja ennakoitavaa toimintaympäristöä, ja sopeutuminen on sisällytetty hallinnon- ja toimialojen varsinaiseen tekemiseen. Lisäksi pidämme tärkeänä, että suunnitelmaluonnoksen mukaisesti sopeutumispolitiikassa pyritään kustannustehokkuuteen, vaikka sen arvioiminen olisi haastavaa.

- 2. Tarkemmat huomiot luvusta 'Havaitut muutokset, vaikutuskenaariot ja riskit' (Luku 2.2)**

Ilmasto-olosuhteet vaikuttavat suoraan ruoka-alan toimintaan ja aiheuttavat merkittäviä riskejä myös suomalaiselle elintarviketeollisuudelle. Lisäksi kansainväliset heijastevaikutukset muodostavat merkittäviä riskejä Suomen elintarvikehuoltoon sekä ruoka- ja ravintoturvaan, kuten suunnitelmaluonnoksessa todetaan. Elintarvike- ja maataloussektorilla ilmastonmuutokseen liittyvää kompleksisuutta lisäävät kuitenkin muut ilmastotavoitteille rinnakkaiset ympäristötavoitteet, kuten vesistöjen ravinnepestöjen vähentäminen sekä luonnon monimuotoisuuden huomioiminen. ETL pitää tärkeänä, että tehokkaassa ja ennakoivassa sopeutumisessa huomioidaan ilmastonmuutoksen rinnalla myös toimenpiteiden koko-naisvaikutukset.

- 3. Tarkemmat huomionne suunnitelman visiosta ja päämääristä (Luvut 2.3 ja 2.4)**

Suunnitelmassa esitetty visio, päämäärät ja tavoitteet muodostavat mielestämme johdonmukaisen kokonaisuuden. Ilmastoasioissa ei kukaan pärjää yksin. ETL pitää hyvänä, että suunnitelmassa on

tunnistettu ilmastonmuutokseen sopeutumisen vaativan yhteistyötä eri hallinnonalojen, toimialojen ja tie-teenalojen välillä. Lisäksi haluamme muistuttaa, että ilmastonmuutoksen sopeutumiseen tarvittavien keinojen tulee sisältää myös riittävä rahoitus tutkimukseen, tuotekehitykseen ja innovaatioihin.

4. Näkemyksenne teemasta 'Kansallisen tason strateginen suunnittelu ja ennakointi' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

-

5. Näkemyksenne teemasta 'Kokonaisturvallisuus ja yleinen huoltovarmuustyö' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

-

6. Näkemyksenne teemasta 'Ruoka- ja ravitsemusturva' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

Ilmasto-olosuhteet vaikuttavat suoraan ruoka-alan toimintaan ja aiheuttavat merkittäviä riskejä myös suomalaiselle elintarviketeollisuudelle. Lisäksi kansainväliset heijastevaikutukset muodostavat merkittäviä riskejä Suomen elintarvikehuoltoon sekä ruoka- ja ravintoturvaan, kuten suunnitelmaluonnoksessa todetaan. Ruoka- ja ravitsemusturvan näkökulmasta on tärkeää, että Suomessa huolehditaan riittävästä eläin- että kasvituotannon mahdollisuuksien hyödyntämisestä. Tämä tarkoittaa, että Suomessa parannetaan viljelytekniikoita, otetaan käyttöön uusia viljelykasveja ja lisätään sekä rehujen että uusien kasviperäisten ruokatuotteiden omavaraisuutta.

Elintarvike- ja maataloussektorilla ilmastonmuutokseen liittyvää kompleksisuutta lisäävät ilmastotavoitteille rinnakkaiset ympäristötavoitteet, kuten vesistöjen ravinnepestöjen vähentäminen sekä luonnon monimuotoisuuden huomioiminen. Luvussa mainitaankin, että luonnon monimuotoisuuden turvaaminen edistää ilmastonmuutokseen sopeutumista, sillä monimuotoiset maatalousympäristöt kestävätkin ja sietävät paremmin ilmastonmuutoksen vaikutuksia. ETL pitää tärkeänä, että tehokkaassa ja ennakoivassa sopeutumisessa huomioidaan ilmastonmuutoksen rinnalla tasavertaisesti myös toimenpiteiden kokonaisvaikutukset, ja kehitettäessä maatalouden toimintaedellytyksiä sopeutua ilmastonmuutokseen huomioidaan myös vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen.

ETL pitää kannatettavana, että tavoitteen 4 mukaiset maatalouden ilmastonmuutokseen sopeutumisen edellyttämät toimenpiteet pohjautuvat tuoreen CAP-suunnitelman toimeenpanoon. ETL näkee kuitenkin tärkeänä, että vuoteen 2030 asti ulottuvassa kansallisessa ilmastonmuutoksen sopeutussuunnitelmassa tunnistetaan toimia, jotka jatkuvat myös nykyisen CAP-suunnitelman voimassaolon jälkeen sekä kannustavat viljelijöitä tekemään myös pienemmän mittakaavan kokeiluja ilmasto-olosuhteiden muutoksiin varautumiseksi.

Tiedetään, että terveydelle suotuisat valinnat ovat pääsääntöisesti hyviä valintoja myös ilmaston ja ympäristön kannalta. ETL pitää tärkeänä, että ruoka-alan aktiiviset ilmastotoimet ja sitoutuminen vähä-hiilisten tuotantoketjujen kehittämiseen huomioidaan suunnitelmassa. Lisäksi monipuolisuus,

kohtuullisuus, ruokahävikin vähentäminen ja ruokailo ovat asioita, joita tulee korostaa niin ilmastokestävän ruoan tuotannossa ja kulutuksessa kuin päivitettävissä ravitsemussuosituksissa.

7. Näkemyksenne teemasta 'Infrastruktuuri ja rakennettu ympäristö' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

-

8. Näkemyksenne teemasta 'Kuivuusriskien hallinta, luonnonvarojen käyttö ja hoito, luonnon monimuotoisuus ja luontopohjaiset ratkaisut' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

-

9. Näkemyksenne teemasta 'Terveysten suojeleminen ja edistäminen' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

-

10. Näkemyksenne teemasta 'Kulttuuriperinnön ja –ympäristön suojeleminen' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

-

11. Näkemyksenne teemasta 'Alue- ja kuntatason ilmastoriskien hallinta' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

-

12. Näkemyksenne teemasta 'Tietopohjan vahvistaminen ja tiedon jalkauttaminen' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

-

13. Näkemyksenne teemasta 'Viestintä ja vuorovaikutus' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

-

14. Näkemyksenne teemasta 'Kansainvälinen yhteistyö' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

-

15. Näkemyksenne teemasta 'Sopeutumisen seuranta ja arviointi' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

ETL pitää sopeutumisen seuranta ja siihen liittyvän arvioinnin kehittämistä tärkeänä osana sopeutumissuunnitelman toimeenpanoa. ETL katsoo, että erityisesti toimenpiteiden vaikuttavuuden ja kustannustehokkuuden arviointiin tulee kiinnittää erityistä huomiota, vaikka niiden arvioiminen olisi haastavaa.

16. Näkemyksenne luvun 2.5.13 lisäselvitystä vaativista toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

ETL katsoo, että lisävalmistelua edellyttävien toimenpiteiden joukossa on useita tärkeitä kokonaisuuksia, joiden sisällyttäminen tarkemmin suunnitelmaan olisi jo tässä kohtaa tärkeää. Tällaisia ovat esimerkiksi osaamisen sekä julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyön kehittäminen.

17. Miten arvioisitte suunnitelman toimenpiteiden vastuuttamista? Mahdolliset toimenpidekohtaiset ehdotuksenne toteuttajien lisäämiseksi tai poistamiseksi?

-

18. Millaisena näette oman organisaationne tai edustamanne tahon roolin sopeutumissuunnitelman tavoitteiden ja toimenpiteiden toteuttamisessa?

ETL käy jatkuvaa vuoropuhelua ja tekee aktiivisesti yhteistyötä kaikkien ruokaketjun toimijoiden kanssa. Näemme, että teollisuudella on luontevasti rooli myös ruoka- ja ravitsemusturvaa koskevien ilmastotavoitteiden ja -toimenpiteiden toteuttamista koskevassa keskustelussa.

19. Tarkemmat huomiot vaikutustenarvioinnista (Luku 2.6)

ETL pitää tärkeänä, että ilmastonmuutokseen sopeutumisen vaikutukset arvioidaan mahdollisimman kokonaisvaltaisesti osana sopeutumistoimenpiteiden suunnittelua ja valintaa. Erityisesti suunnitelman taloudellisia vaikutuksia on ehdotuksessa arvioitu suppeasti, joten jatkovalmistelussa huomiota tulee mielestämme kiinnittää siihen, että sopeutumissuunnitelmassa ehdotettujen toimenpiteiden taloudellisia vaikutuksia arvioidaan mahdollisimman kattavasti.

20. Muut huomiot suunnitelmaluonnoksesta.

-

Levón Satumaija
Elintarviketeollisuusliitto ry